

ทำบุญวันเกิด ทำไมต้องทำบุญวันเกิด

นำเสนอเมื่อ : 14 ก.ย. 2552

ทำบุญวันเกิด อันประเพณีที่จะ ทำบุญวันเกิด ขึ้นนี้เนื่องจาก พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงทำเป็นตัวอย่างตั้งแต่ยังทรงผนวช ไม่ใช่ทำอย่างจีนหรือฝรั่ง ด้วยทรงพระราชดำริเห็นว่าการมีอายุยืนมาบรรจบรอบปีครั้งหนึ่งๆ

ทำบุญวันเกิด

ความเป็นมา

อันประเพณีที่จะ **ทำบุญวันเกิด** ขึ้นนี้เนื่องจาก พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงทำเป็นตัวอย่างตั้งแต่ยังทรงผนวช ไม่ใช่ทำอย่างจีนหรือฝรั่ง ด้วยทรงพระราชดำริเห็นว่าการมีอายุยืนมาบรรจบรอบปีครั้งหนึ่งๆ ไม่ตายไปเสียก่อนเป็นลาภอันประเสริฐ ควรยินดี เมื่อรู้สึกยินดีก็ควรจะบำเพ็ญกุศล ที่เป็นประโยชน์แก่ตนและแก่ผู้อื่น ให้สมกับที่มีน้ำใจยินดี และไม่ประมาท เพราะไม่สามารถจะรู้ได้ว่าจะอยู่ไปบรรจบรอบปีเช่นนี้อีกหรือไม่ ถึงวันเกิดปีหนึ่งเป็นที่เตือนใจครั้งหนึ่ง ให้รู้สึกว่ายาวลงไปต่อความตายอีกก้าวหนึ่งชั้นหนึ่ง เมื่อรู้สึกเช่นนั้น จะได้บรรเทาความมัวเมาประมาทในชีวิตเสียได้ นี่เป็นพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวซึ่งเป็นสาเหตุให้มีการทำบุญวันเกิดขึ้นเรียกว่า เฉลิมพระชนมพรรษา

การที่ทรงทำในครั้งนั้นปรากฏว่ามีการสวดมนต์เล็งพระ ๑๐ รูป เป็นการน้อยๆ เจียบๆ ครั้นต่อมาก็มีเจ้านายขุนนาง **ทำบุญวันเกิด** กันชุกชุมขึ้น แต่การ**ทำบุญ**เกี่ยวกับพระลดลง เป็นแค่ประชุมคนแสดงเกียรติยศให้ปรากฏว่ามีผู้นับถือมาก ตั้งโรงครัวเลี้ยงกันไปวันยังค่ำการมหรสพก็มีละครเป็นพื้น และนำของขวัญไปให้กันมีการเลี้ยงดูกันอย่างสนุกสนานให้ศีลให้พรกัน ถ้าเป็นวันเกิดเจ้านายขุนนางชั้นผู้ใหญ่ พระเจ้าแผ่นดินก็พระราชทานพระราชหัตถ์เกล้าฯ ให้พรด้วย พระราชทานของขวัญด้วย สมัยนั้นการทำบุญถือเป็นเกียรติใหญ่ เมื่อถึงวันเกิดของใครก็อึงคึงเป็นการใหญ่ตั้งแต่เริ่มงานจนงานแล้ว และถือว่าถ้าไม่ไปชวยงานวันเกิดกันแล้วเป็นไม่ดูผีกันทีเดียว

สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อทรงผนวชเป็นสามเณรก็ทรงทำบุญวันพระราชสมภพ ตามอย่างพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว วิธีทำก็มี สวดมนต์ เล็งพระและแจกสลากสิ่งของต่างๆ แก่พระสงฆ์ ทรงทำตลอดมาจนกระทั่งเสวยราชย์และทำการใหญ่เช่น หลอพระพุทธรูปอายุ เรียกว่า “หลอพระชนมพรรษา” ทั้งมีการตกแต่งตามศาลาพระบรมมหาราชวัง ให้เป็นการครึกครื้นสนุกสนาน ตามริมหน้าและตามถนนก็สว่างไสวไปด้วยแสงประทีปโคมชวาลา จึงได้เกิดมีการแต่งซุ่มไฟประกวดประชันกันขึ้นและมีเหรียญพระราชทานแก่ผู้แต่งซุ่มไฟเป็นรางวัล หนึ่งในวันนั้นได้มีผู้ไปลงนามถวายพระพร พระบรมวงศานุวงศ์ และข้าราชการอ่านคำถวายพระพรอันเป็นเครื่องหมายแสดงความจงรักภักดี จึงถือเป็นประเพณีเนื่องด้วย**ทำบุญวันเกิด** มาจนปัจจุบันนี้

วิธีปฏิบัติในการทำบุญวันเกิด

วิธีปฏิบัติ ในการ**ทำบุญวันเกิด**อาจเลือกปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างก็ได้ ดังนี้

๑. ตักบาตรพระสงฆ์เท่าอายุหรือเกินอายุหรือกี่รูปก็ได้ตามสะดวก
๒. บำเพ็ญกุศลอุทิศแก่บรรพบุรุษ ที่เรียกว่า ทักซิณยานุประทานก่อนแล้วจึงบำเพ็ญกุศลเนื่องในวันเกิด
๓. ทำบุญ สวดมนต์ เลี้ยงพระ หรือมีพระธรรมเทศนาด้วย
๔. ถวายสังฆทาน
๕. ทำทานช่วยชีวิตสัตว์ เช่นปล่อยนก ปล่อยปลา ฯลฯ หรือส่งเงินไปบำรุงโรงพยาบาลหรือกิจกรรมदानสังคมสงเคราะห์อื่นๆ
๖. รักษาศีลหรือบำเพ็ญภาวนา
๗. กราบขอรับพรจากพ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย หรือผู้ที่ตนเคารพนับถือ
๘. บำเพ็ญคุณประโยชน์อื่นๆ โดยมุ่งที่การให้ มากกว่า เป็นการรับ

อานิสงส์หรือผลดีของการ**ทำบุญวันเกิด**

การทำบุญวันเกิด

คือการปรารถนาวันเกิดและทำความดีในวันนั้นเป็นเหตุให้ได้รับผลดีหรืออานิสงส์ตอบแทน ดังมีพุทธภาษิตความว่า “ผู้ให้อาหาร ชื่อว่า ให่กำลัง ผู้ให้ผ้า ชื่อว่า ให่ผิวพรรณ ผู้ให้ยาน ชื่อว่า ให้ความสุข ผู้ให้ประทับ ชื่อว่า ให่ดวงตา” (พระไตรปิฎก เล่มที่ ๑๕ ขอ ๑๓๘ หน้า ๔๔) และพระพุทธภาษิต ความว่า “ผู้ให้สิ่งที่นาพอใจ ย่อมได้สิ่งที่นาพอใจ ผู้ให้สิ่งที่เลิศ ย่อมได้สิ่งที่เลิศ ผู้ให้สิ่งประเสริฐ ย่อมได้สิ่งที่ประเสริฐ ผู้ให้สิ่งที่ประเสริฐสุด ย่อมได้สิ่งที่ประเสริฐสุด” (พระไตรปิฎก เล่มที่ ๒๒ ขอ ๔๔ หน้า ๖๖)

ข้อเสนอแนะในการ**ทำบุญวันเกิด**

๑. กิจกรรมในการ**ทำบุญวันเกิด**ควรเน้นคุณค่าทางจิตใจมากกว่าวัตถุ เช่นทำจิตใจให้สงบแจ่มใสและทำบุญตามศรัทธา
๒. ควรเป็นกิจกรรมที่มุ่งบำเพ็ญประโยชน์แก่ผู้อื่นหรือส่วนรวม เช่นการบริจาคทาน สมทบทุนเพื่อสาธารณประโยชน์ ไซแรงงานของตนเองเพื่อส่วนรวม
๓. ควรมุ่งเน้นให้เป็นการประหยัด จัดงานวันเกิดในวงครอบครัวไม่ควรจัดหรูหราฟุ่มเฟือย
๔. ควรอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ไม่จำเป็นต้องจัดแบบต่างประเทศ เช่นตัดเค้กวันเกิดจุดเทียน หรือเป่าเทียน ร้องเพลงภาษาต่างประเทศอวยพรวันเกิด ฯลฯ
๕. ในกรณีที่ผู้น้อยไปรดน้ำอวยพรวันเกิดผู้ใหญ่ นิยมอัญเชิญพระศรีรัตนตรัยก่อนแล้วจึงมีคำอวยพร ส่วนของขวัญที่จะให้นั้น ควรทำด้วยน้ำพักน้ำแรงหรือของที่ประดิษฐ์ด้วยฝีมือตนเอง ถ้าเป็นดอกไม้ไม่ควรเป็นดอกไม้ที่ปลูกในประเทศไทย กรณีที่ผู้ใหญ่อวยพรวันเกิดผู้น้อย ผู้น้อยควรกล่าวถ้อยคำอันเป็นมงคลแก่ผู้รับพร

ทำบุญอายุ

การทำบุญอายุ มักนิยมทำกัน เมื่ออายุ ๒๕ ปี ซึ่งเรียกว่าเบญจเพสแผลงมาจาก ปัญจวิสะ คำว่าเบญจเพส ก็แปลว่า ๒๕ นั่นเอง ถือกันว่าตอนนี้เป็นตอนสำคัญ เป็นหัวเลี้ยวหัวต่อที่จะย่างขึ้นสู่สภาวะผู้ใหญ่ ตั้งตนให้เป็นหลักเป็นฐาน ถัดก็ตีกันในตอนนั้น ถ้าเอาดีไม่ได้ก็อาจจะเสียคน ด้วยเหตุนี้จึงมีการทำบุญเมื่ออายุ ๒๕ ปีเพื่อสงฆ์เจริญงอกงามต่อไป ต่อจากนั้นก็ทำเมื่ออายุ ๕๐ หรือ ๖๐ ปีอีกครั้งหนึ่ง เพราะถือกันว่าตอนนี้อายุย่างเข้ากึ่งหนึ่งของศตวรรษแล้ว และเจริญมากถึงที่สุดแล้ว ต่อไปร่างกายก็มีแต่จะทรุดโทรมลงทุกวัน การทำบุญที่อายุปานนี้จึงเป็นการทำโดยไม่ประมาท ร่างกายเสื่อมลงไปๆ จึงควรทำบุญไว้ เพื่อเป็นประกันในเมื่อจวนจะหมดลมจะได้ดีกว่าทำดีไว้มากแล้ว ถึงตายก็ตายอย่างสงบ

อนึ่งการทำบุญอายุนี้ บางทีทำกันเมื่อมีอายุครบ ๒ รอบ ๓ รอบ ๔ รอบ ไปจนถึง ๕ - ๖ รอบ ฯลฯ รอบหนึ่งมี ๑๒ ปีถ้าบรรจบปีเกิดในรอบไหนก็ทำในรอบนั้น วิธีปฏิบัติ อาบสงฆ์ผลดีหรือขอเสนอแนะ เช่นเดียวกับการ**ทำบุญวันเกิด**

ขอขอบคุณข้อมูลจาก สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม

<http://www.dhammajak.net/phitee/15.html> ที่มา

มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก

<http://www.thaichildrights.org>

โทรศัพท์ : 0-2412-1196, 0-2412-0739

วัดพระบาทน้ำพุ

<http://www.phrabatnampu.org>

โทรศัพท์ : 0-2681-8413

มูลนิธิโรงพยาบาลเด็ก

<http://www.thaichf.org>

โทรศัพท์:0-2354-8407, โทรสาร: 0-2354-8321

มูลนิธิเพื่อผู้ด้อยโอกาสศูนย์พลาญช้อย

<http://foundations.plarnkhai.com>

โทรศัพท์ : 0-8999-76332

มูลนิธิเด็กโรคหัวใจ

<http://www.doctordek.com>

โทรศัพท์ : 0-2716-6070, 0-2716-6071

มูลนิธิกระต่ายในดวงจันทร์

<http://www.rabbitinthemoon.org>

โทรศัพท์ : 0-2275-2262, 0-2275-2263

มูลนิธิเกื้ออรุณ

<http://www.support-the-children.org>

โทรศัพท์ : 0-5340-8424

มูลนิธิเด็กอ่อนในสลัมฯ

<http://www.fsc.or.th>

โทรศัพท์ : 0-2249-0953

มูลนิธิดวงประทีป

<http://www.dpf.or.th>

โทรศัพท์ : 0-2671-4045, 0-2249-4880

มูลนิธิกองทุนการศึกษาเพื่อการพัฒนา (EDF)

<http://www.edfthai.org>

โทรศัพท์ : 0-2940-5988, 0-2579-9209-11

มูลนิธิเด็ก

<http://www.ffc.or.th>

โทรศัพท์ : 0-2814-1481-7

มูลนิธิศุภนิมิต

<http://www.worldvision.or.th>

โทรศัพท์ : 0-2381-8863-5

บ้านครูน้อย

<http://www.moobankru.com/bankrunoi/menu1.html>

โทรศัพท์ : 0-2871-3083

[Thai live knowledge](#)

just live with us